

Verslag bijeenkomst voor grondeigenaren De Bleeken over potentiële zoekgebieden voor windenergie

Op woensdag 17 november 2021 bezochten 20 grondeigenaren (5 afmeldingen), wethouder Rien Wijdeven, Freek Reffeltrath (gemeenteambtenaar verantwoordelijk voor duurzaamheid), Stefan Janssen (adviseur van de Gemeente namens Windunie) en Wim van der Heijden, Noortje Krol en Joost van der Stappen (burgerinitiatief) de bijeenkomst voor (particuliere) grondeigenaren, over potentiële zoekgebieden voor windenergie in Bernheze. De gemeente en het burgerinitiatief voeren ook gesprekken met andere (belangen)groepen en individuele omwonenden. Het doel van deze bijeenkomst was om kennis te maken, (mogelijk) beleid, en de situatie (commercieel en burgerinitiatief) te bespreken.

De gemeente heeft bij monde van verantwoordelijk wethouder Rien Wijdeven haar uitgangspunten toegelicht: doelstelling van 3 windturbines; als het kan te realiseren via maximale burgerparticipatie (maximaal lokaal eigendom en procesparticipatie – meer dan het streven van 50% zoals opgenomen in het Klimaatakkoord). De wethouder benadrukt dat het college nog een besluit moet nemen over het zoekgebied en de voorwaarden voor windenergie in Bernheze.

De grondeigenaren gaven aan dat zij in het proces om windmolens te realiseren zich neutraal willen opstellen en meer informatie willen over proces- en besluitvorming aangaande het betreffende gebied en betrokken partijen. Samenwerking met Gemeente, omwonenden en andere inwoners staat voorop. Er is door de grondeigenaren geen voorkeur uitgesproken om met een bepaalde partij samen te werken (burgerinitiatief en/of commerciële partij). In die zin is tegemoetgekomen aan de wens van de wethouder die waarschuwt: Teken bij commerciële partijen vooralsnog niets, daar kun je achteraf spijt van hebben, maar wacht het proces van menings- en besluitvorming af. Er waren veel vragen over proces en inhoud, zoals bijvoorbeeld over de mogelijkheden van zonne-energie in plaats van windenergie, een combinatie van beiden, of juist 'het een *of* het ander'. Vragen en antwoorden neemt de gemeente op in de Q&A op [SamenBernheze.nl/wind](https://www.samenbernheze.nl/wind).

Er is sinds januari 2021 beleid voor zonne-energie. Voor wind moet dit nog vastgesteld worden. Ook afstemming met de gemeente 's-Hertogenbosch kwam ter sprake. Die gemeente heeft haar zoekgebieden al bepaald voor haar eigen grondgebied.

Het grondeigenaarschap is voor deze bijeenkomst niet heel duidelijk afgebakend, de Gemeente moet haar zoekgebied voor windenergie nog vaststellen. Er is, viel en valt dan ook nog niets te verdelen; er is geen geheime informatie en er zijn geen beslissingen genomen. Wel is er geïnformeerd over doelstellingen, proceskeuzes en diverse algemene (dus theoretische) scenario's: commerciële ontwikkeling, een (open) burgerinitiatief, of een combinatie. Veel vragen kon de wethouder niet beantwoorden met als argument dat het nog te vroeg is om daar op in te gaan.

Het burgerinitiatief was uitgenodigd om een lokaal alternatief te schetsen voor een externe ontwikkelaar. Zo'n lokaal alternatief sluit aan bij de wens van de gemeente voor maximale burgerparticipatie en evenwichtige verdeling van lusten en lasten. Het burgerinitiatief, ontstaan uit de Energieweverij (onder de vleugels van gemeente en energiecoöperatie BECO) heeft naar aanleiding van de beleidsdoelstelling voor windenergie voor de zomer onderzoek gedaan naar diverse vormen van windenergie: kleine windmolens, zogenaamde verticale as windmolens en 'reguliere' windmolens. Het burgerinitiatief/BECO is inhoudelijk betrokken en gemotiveerd, en gaat de komende tijd met

Agenda

1. Hoe ziet een windproject eruit (planning, begroting)
2. Organisatie en structuur
 - Eerlijke vergoedingen
 - Revenuen in of uit het gebied
3. Rechten en plichten
4. De ervaring leert...
 - De eerste stappen
 - Intenties uitspreken, verbinden

De coöperatieve aanpak | 24-8-2021 | 3

gevoerd. Maar er werden ook inhoudelijke en informatieve vragen gesteld. De meningen van de aanwezigen zijn niet expliciet verzameld, maar lopen uiteen van “dit is een goed plan en hard nodig”, tot “ik ben voor duurzame energie maar ik vind deze plek geen goede plek”. Commerciële initiatiefnemers waren niet aanwezig en zodoende is dit niet aan de orde geweest, behoudens dat gezegd werd dat de lokale lusten voor betrokkenen en omwonenden vele malen groter kunnen zijn bij een burgerinitiatief dan bij een commercieel initiatief.

Presentaties adviseur Windunie en burgerinitiatief

Na de opening door de gemeente, toelichting op de doelstellingen, context, het proces, wens voor samenwerking en participatie, heeft adviseur Windunie een korte toelichting gegeven op een mogelijke planning en begroting (voor een initiatiefnemer), organisatie(structuur), eerlijke/evenwichtige vergoedingen, rechten en plichten en mogelijke ‘eerste stappen’.

bewoners in gesprek over welke invulling de lokale omgeving hieraan zou kunnen geven. Het burgerinitiatief betreft voornamelijk BECO-leden, maar staat open voor eenieder en hoopt op lokale inwoners om proces en inhoud te doorlopen. Ook het burgerinitiatief staat voor democratische gebiedsontwikkeling – en duurzame energie.

De middag is rustig verlopen. Er werden soms intensievere discussies

De subtitel stelt de grondeigenaren de vraag: wat kan de rol van inwoners (en grondeigenaren) in een mogelijk project zijn?

Zijn er keuzes?

In plaats van de lusten weg te laten vloeien naar externe partijen, kunnen inwoners een mogelijk project ook naar zich toe trekken:

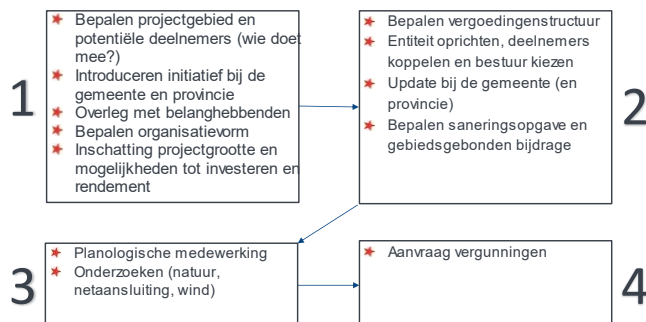
“Als het dan toch moet – dan doen we het wel zelf”

1. Hoe ziet een windproject eruit?

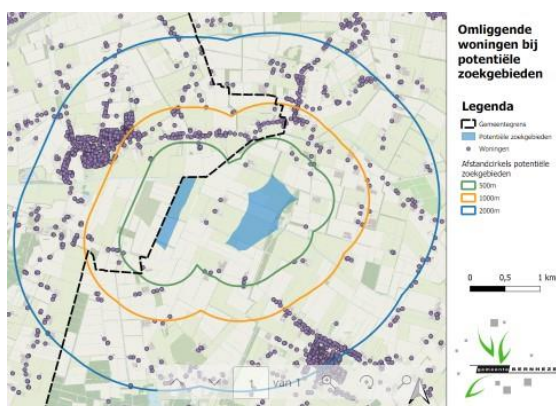
Haalbaarheid	Planvorming	Contractering & financiering	Bouw	Exploitatie
Planologische medewerking	Vergunning	Investeringsbeslissing	Take-over	Groene stroom
3 tot 6 maanden	1,5 tot 2 jaar	1,5 tot 2 jaar	1 tot 1,5 jaar	20 tot 25 jaar
€ 30.000 – € 50.000	€ 500.000 – € 1.000.000	€ 500.000 – € 1.000.000	€ 3.000.000	

- Eigen geld; ontwikkelgeld (publiek fonds of privaats); partner; en bank (80-90%)

Stapsgewijs (de eerste 1,5-2jr)

Ruimtelijke scan

Kaartmateriaal maakt planvorming inzichtelijk, maar brengt ook schrikeffecten teweeg. Wetende dat de doelstelling 3 windmolens is, maar dat er minimaal 6 ingetekend kunnen worden, betekent dit er minimaal 3 mogelijke 'posities' afvallen: binnen het zoekgebied kunnen de mogelijke posities in ieder geval omlaag, omhoog, naar links/rechts.

2. Organiseren van de omgeving

“Als de omgeving meedoet wordt de slagingskans van projecten groter.”

- ★ De omgeving = omwonenden, energie -coöperaties en grondeigenaren
- ★ Eerlijke verdeling van lusten en lasten
- ★ Het rendement vloeit maximaal terug naar de omgeving

“Samen de taart groter en kansrijker maken.”

Eerlijke vergoedingen

De vergoedingenstructuur in 5 delen:

1. Grond- en gedeelde inkomstenvergoeding (voor potentiële grondeigenaren en –gebruikers!)
2. Omwonendenregeling (ruime regeling!)
3. Gebiedsfonds (collectief!)
4. Rendement op inleg (open voor eenieder!)
5. Rendement voor de coöperatie zelf (collectief, open lidmaatschap!)

Het proces van betrekken van de omgeving is niet eenvoudig. Het begint bij aankondigen en loopt via vele informatiesessies via individuele en groepsgesprekken, via meerdere besluitvormingsrondes en onderzoeken, nieuwe structuren, tot vergunnings-, beroeps- en investeringsbeslissingen.

Dit overzicht biedt (slechts) *een perspectief*, maar de invulling is maatwerk. Enkele overige voorbeelden zijn planschade, woningwaarde-garantie, gratis stroom, een fonds voor onderzoek, individuele (isolatie)maatregelen, of maatwerkvoorschriften.

Revenuen in of uit het gebied

LOKALE LUSTEN (JAARLIJKS)

- excl. marges op stroomverkoop, beheercontract, ontwikkel(uren)marge, potentiële verkoop

Bedragen noemen is altijd ‘gevaarlijk’. Toch is het charmant om met de billen bloot te gaan. In het rechter (moderne) plaatje blijven de marges (opbrengsten) maximaal in het gebied, via vooral collectieve & maatwerkregelingen. Die zijn in een modern project een gevolg van procesparticipatie. Let daarom niet zozeer op de bedragen, maar de (mogelijke) verhoudingen, met name tussen het type initiatief: ‘gesloten’ (oude stijl), of ‘open’ (veelal burgercoöperaties). Uiteraard zijn samenwerkingen ook gebruikelijk.

3. Meedoen betekent rechten en plichten

Rechten, bijvoorbeeld:

- ✳ Vergoeding voor grond die uit productie wordt genomen
- ✳ Vergoeding voor grond die schuifruimte mogelijk maakt
- ✳ Woningvergoeding
- ✳ Mogelijkheid om te investeren (op verschillende momenten)
- ✳ Mede regie in de ontwikkeling van het windpark

Plichten, bijvoorbeeld:

- ✳ Coöperatief ontwikkelen
- ✳ Gronden beschikbaar stellen voor plaatsing van turbine en/of infrastructuur

4. De ervaring leert...

- ✳ Werk samen. Als grondeigenaren, maar vooral ook met je burens! Alleen dan haalt een project de eindstreep.
- ✳ Door een evenwichtige verdeling van vergoedingen wordt de kans van slagen van een project groter – anders zullen partijen die zich benadeeld voelen zich tegen de ontwikkeling van het windpark keren.
- ✳ De gemeente gaat pas nadenken over planologische medewerking als er één georganiseerde groep van initiatiefnemers is, die aan haar beleidscriteria voldoet.

Einde presentatie Windunie

(overkoepelend)

Start presentatie burgerinitiatief

(betreft hier specifiek de grondeigenaren – maar vergelijkbare principes – open, transparant, democratisch – gelden voor overige belangengroepen)

Presentatie grondeigenaren buitengebied Bernheze

Door Joost van der Stappen, deskundige coöperatieve windinitiatieven
Wim vd Heijden, Windgroep Energieweverij
Noortje Krol, Windgroep Energieweverij

- Inleiding
- Uitleg coöperatieve aanpak
- Reacties en vragen grondeigenaren

Inleiding

- Wie zijn wij? Het burgerinitiatief.
- Waar gaat deze presentatie niet over?
- Wat is coöperatieve ontwikkeling van een windproject?

Waar gaat presentatie niet over

- Voorgeschiedenis. Deze wordt –voor zover van toepassing- als bekend verondersteld
- Beoordeling van haalbaarheidsstudie. Deze wordt als uitgangspunt gehanteerd
- Financiën. Hoewel heel belangrijk, dient bij dit soort plannen eerst het draagvlak en de ruimtelijke acceptatie geregeld te zijn.
- ...

Uitleg coöperatieve aanpak (gesocialiseerde grondvergoedingen)

Uitgangspunt : eerlijk verdelen en onderling afspraken maken

- 3 grote turbines productie = 60 GWh

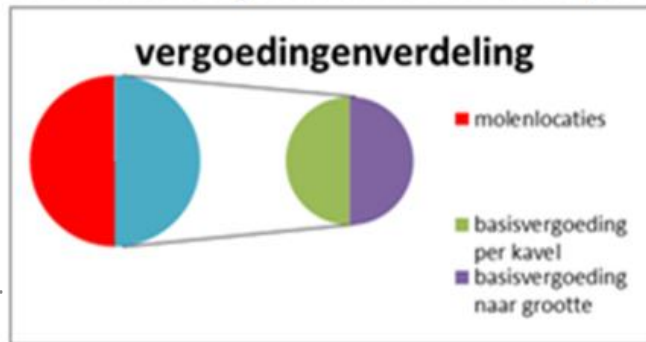
SDE norm voor grondvergoedingen wordt gehanteerd. Norm 2022 is nog niet bekend, maar gehanteerd wordt €2,50 per MWh. Grondvergoeding dan circa €150.000 (3 turbines).

Verdeelsleutels zijn zelf in te brengen: per eigenaar die deelneemt (vast basis), per oppervlakte wel of geen molen op de grond; 'Overdraai' van de molen; ...

-NB: woningen vallen buiten deze problematiek (=aparte aanpak)

Voorbeeld uitkomst Coöperatieve grondaanpak

iedereen in het zoekgebied deelt mee : transparant en rechtvaardig

- + eigenaren landbouwgrond ontvangen 4x bijdrage bosgrond
- + in beginsel is de verhouding vergoeding eigenaar-pachter 1:1
- + ook is indiening collectieve projecten mogelijk.

Reacties en vragen grondeigenaren

- Is het systeem duidelijk uitgelegd?
- Welke sleutel/verdeelcriterium vindt u het belangrijkste is?
- Vindt u deze aanpak een goede aanpak om echt met elkaar te gaan doen?

Aan enkele tussenliggende dia's zijn we niet toegekomen (en daarom zijn ze hier niet opgenomen). Dit geldt ook voor de laatste dia en vragen. Het burgerinitiatief zal deze vragen op een later moment willen stellen – ook aan de andere belangengroepen – en indien opportuun.